

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Margarita Evangelica

Essche, Nicolas van

Coloniae, 1545

Soliloquium animæ cum Deo. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49323](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49323)

MARGARITAE EVANG.

quod nos modo supradicto in manus domini cō
mēdamus ac resignamus. Ipse nanq; dicit: Non
rapiet oues meas quisquam de manu mea. Et
iterum: Protegam sanctuarium meum. Et rur-
sus: Quis cecidit, nisi qui in seipso inuentus est, et
in veritate in me non stetit? Nunq̄ proinde huius
artis obliuisci debemus, in quacunq; simus ne-
cessitate constituti. Si enim aliqua tribulatione
in nos ex improviso irruente, ex huiusmodi fun-
do plena fide diceremus: Pater in manus tuas cō-
mendo spiritum meum, confestim tribulatio illa
retorsum conuertitur. Sēperq; ita ad dominum
Deum nostrum, velut filij ad patrem, confugia-
mus, & in præsentiā eius cum timore pariter &
amore ambulemus. Quod ipse nobis præsare di-
gnetur, q̄ est Deus benedictus in secula, Amen.

MARGARI- TAE EVANGELICAE

Liber secundus.

Soliloquium animæ cum Deo. Cap. I.

CREDO in Deum. Credo, in-
quam, te o mi amantissime vnū
verum esse Deū, in personarū
Trinitate essentiam quandā sim-
plicem & immobilem, cōtinen-
tem in se potentiam, sapientiam
& bonitatem. Et quidem per potentiam tuam
omnia conseruas, per sapientiam omnia co-
gnoscis,

LIBER II.

gnoscis, p̄ bonitatē diligis cūcta, q̄ creasti. ¶ Cre-
 do te oīs essentiaē essentiaē, & animaē quoq; meaē
 te esse essentiaē: lumē oīs luminis, & lumē animaē
 meaē: vitā oīs vitā, & vitā animaē meaē. Credo
 me ab æterno in diuina tua essentia fuisse increa-
 tum in patris, memoria in cognitione filij, & in
 amore spūs sancti: quodq; me creaueris ad ima-
 ginē & similitudinē tuā, & in ea te vnieris. Cre-
 do te essentialiter vere ac nude esse in essentia a-
 nimaē meę, et in cūctis hoibus, sicut vnus sol est,
 in q̄ oēs radij vniuntur. Sol in radijs, et radij in so-
 le, & vnus sol est, & in quolibet totus est. Sic &
 tu vnus es Deus habēs me in te, & ego tua sum
 factura, habens te in me. Et sic in oibus es homi-
 nibus, & oēs nos ex æquo redemisti. Et sicut sol
 super cūcta lucet & radiat virtute, lumine & ca-
 lore, sic et sol diuinus in oibus est hominibus, cū
 potentia patris lumine, & sapiētia filij, & calore
 amoris spūs sancti. Et quantū quisq; se denudat,
 tm̄ operaris in ipso. Et sicut sol extrahit & consu-
 mit oēm fœtorē malosq; humores in omnibus,
 q̄ detecta sunt ipsi, & q̄ attingere potest: sic & tu
 in nobis consumis & destruis oēs defectus no-
 stros, & malū conscientiaē nostraē fœtorem (si ta-
 men detecta fuerit tibi) eamque per diuinā vir-
 tutem, lumen & calorem tuum suaueolentem &
 delectabilem & in omni virtute fœcundam effi-
 cis. Et quia sic intra me es, meq; ad imaginē &
 similitudinē tuam formasti: ideo vis vt cogno-
 scā te. Quid em̄ mihi prodesset tam excellēs bo-
 nū & preciosum thesaurū habere in me, si te nō
 cognoscerē? Nō em̄ amari potest incognitū. ¶ Si
 igitur imaginē & similitudinē tuā habeo intra
 me, es ne ergo imago? Deus; Minime, sed spūs

MARGARITAE EVANG.

sum ego & simplex quædã essentia, & pater spirituũ. Anima: Ergo et ego simplex essentia sum? Vnde igitur omnes istæ imagines, quibus depicta sum? Deus: Eas ab extra per quinque sensus tuos e creaturis introrsum trahis, & seruas eas in viribus tuis. Non enim possunt in nudam spiritus essentiam pertingere, nec in essentia unitate, in qua ego proprie, actualiter & fruiuiue absque imagine inhabito. Et imagines ac multiplicitates istæ te impediunt, quo minus me cognoscere, & vna simplex essentia, vnusque spiritus mecum effici possis. ¶ Anima: Vbi ergo sum vnus spiritus? Deus: In suprema animæ portione, in simplici illa essentia, vbi tres vires vnũ sunt, vbi est animæ imago. Anima: Vbi tuam habeo similitudinem? Deus: Vbi tres illæ vires ex essentia simplicitate profluunt in actualitatem similitudinis supergloriosissimæ Trinitatis. Anima: Per quod similis sum tibi? Deus: Per hoc, quod te ipsam introuertis in fundum tuum, in simplici essentiam tuam, mecum vnus spiritus efficiaris, & cauendo ne cogitationes tuæ resistent siue impediant, quod per potentiam meam operor in memoria tua: & ne intellectus lumen illud obfuscet, quod per diuinam sapientiam meam operor in te, & ne voluntas tua resistat ei, quod itidem per bonitatem meam in te operor. Et sicut ego per potentiam, sapientiam & bonitatem meam operor in te, sic et per te operor per memoriã, cognitionem & amorem. Et hæc quidem impedire potes, & sic similitudinem peruertere & amittere conformitatem, in quantum videlicet bonas cogitationes non sequeris, lumen obtenebras, & per voluntatem ei resistis. Si quidem ad similitudinem meam creauit te, donans tibi ar-

LIBER II.

tibi arbitrij libertatem, per quam & bonum sequi, & malo resistere potes, non tamē absq̄ me. Et quia sine me nihil potes, ideo esse volui & sum intra te, libentissime te adiuuare volens. Sed & ego sine tua cooperatione saluare te nolo, sic que me tecum & cum vnoquoque homine vniui, vt neq̄ velim, neq̄ possim recedere a vobis.

¶ Si ergo in hunc nudum fundum te conuerteris, teq̄ mecum vnieris, tunc fieri poteris per gratiam, quod ego sum per naturā. Equidē vita tua, & nutrimentum sum spiritus tui. Efficiaris ergo quasi modo genitus infans, qui fugit vbera matris, & de nutrimento eius pascitur, adeo vt nihil ipsum cōmodius enutriet & augmentet. Sic & tu per sanctissima merita mea pura & mūda velut infans effici, teq̄ introrsum cōuertete, & in diuinæ essentiæ vnione nutrirī debes. Non enim vsq̄ alias tam cōueniens reperies nutrimentum, vnde videlicet spūs tuus a spiritu meo intrahit, & testimoniū accipit esse te filiā meam. Ibi plane oēm tibi veritatē annuncio, & secretum meum manifesto: & sic in essentia tua per diuinā essentiā meam nutriris. Ibi osculor te osculo oris mei. i. essentiam tuā osculor diuina essentia mea, tuq̄ velut sugēdo nutriris conuenientissimo, qđ in me sit, nutrimento, vnde deinceps in oībus mēbris tuis. i. viribus & affectiōibus tuis virere incipis, tamq̄ magna efficeris, vt onera humanitatis meæ tibi imponere valeam. Per hoc ipsum nutrimentū meum intelligens & sapiens efficeris, cognoscens voluntatē meam, desiderij et intentionē: memoria tua fecunda & vna mecum fruitio efficitur: voluntas tua alteratur, & vnus mecum amor vnusq̄ sit spūs: in cogitatiōibus tu-

N iij   is tran-

MARGARITAE EVANG.

is tranquilla efficeris, quia in me quiescunt: in intellectu hilaris, quia me intra te esse cognoscit: & in voluntate libera, quia ipsa in me est. Et sic sancta & deiformis in tua mente efficeris, habes semper gaudiosum spiritum: idque pro merito humani gaudiosi spiritus mei, quod hoc promeruit, ut ad hanc similitudinem et conformitatem redire posses. Hec namque voluntas mea est, ut semper pacata, laeta & libera existas, quatenus ego in spiritu tuo quiescere valeam ad gloriam meam. ¶ Insuper ex hoc nutrimento & fecunditate te ipsam inclinas & demittis in abyssum humilitatis sub mea divina potentia: quod quanto facis profundius, tanto ego me ad te amplius conuerto & inclino. Illuminat quoque nutrimentum istud rationem per sapientiam meam, ut discernat & eligat bonum, ex qua nimis virtutis electione ipsa sancta efficitur. Ex hoc quoque nutrimento vis concupiscibilis trahitur ad moriendum omni delectationi, diuitiis & honoribus seculi, quod mortificatio ipsam laetificat. Vis quoque irascibilis pacata redditur. Et tunc meo anima delectat sedere in te, teque pro mea delectatione & desiderio regere: & hoc per merita meae sanctissimae ac dolorosae anime. Cor denique et corpus tuum immuto, purifico et mudo, & te cum gaudio & exultatione mihi facio deseruire, atque ex hac interna pace cordis cum hominibus omnibus pacifice ac hilariter conuersari, teque ad meam sacrosanctae humanitatis exemplum cunctis subijcere discis: & hoc per merita sanctissimi, mundissimi & transuulnerati corporis mei. Et tunc in tuo delectat corpore morari. ¶ Taliter ergo pascaris atque virescas in meae diuinae essentiae nutrimento, & per tuam essentiam in meam diuinam essentiam, & per tuam naturam

LIBER II.

turā in meā diuinā naturā per gratiā transmuta-
 ris. Atq; in eo, q; teipsam ad me taliter cōuertis
 & in me manes, ecce ego imprimā spūi tuo quā-
 dam essentialē, vnicā, æternam, diuinā, delectā-
 bilē, pacificam atq; iucundam essentiā, ad instar
 meæ diuinæ essentiæ, & tibijsi imprimam inter
 nā illam pœnā atq; crucem, quā in anima meā
 portauī: quæ crux tam preciosum munus est, vt
 nulli præterq; solis electis meis donetur: his ni-
 mirum, qui in secretam illam cellam vinariā de-
 uenere. Et hi norūt, q; parū intentionem, deside-
 riū ac voluntatē meā in multis perficere valeo, q;
 tamē in omnibus sum hominibus. Et hæc est gra-
 uissima crux, & passio, & dulcissimum vulnus.
 Quāto em̄ passio maior, tanto spūs hilarior: &
 quāto lætior spūs, tanto & crux grauior existit.
 Nihil em̄ vnum imminuit alterū. Et hoc ipsum
 ego quoq; in mea sanctissima humanitate ha-
 bui, nec vllō vnq; momento ab hæc cruce fui li-
 beratus. Ideoq; & electos hanc crucē portare o-
 portet, q; quanto plus amoris atq; desiderij erga
 me recipiunt, tanto etiam ad omnes homines e-
 orum dilectio augetur. ¶ Anima: Quid est o di-
 lectissime, quod in meo vis spiritu quiescere, qui
 tam inidoneus existis? Deus: Quatenus & tu in
 me semper quiescas, & vnus mecum sis spiritus,
 semperq; applicatus & vnitus maneat ad instar
 humanitatis meæ in diuinitate mea. Et quidem
 si per voluntatem tuam meæ fueris voluntati
 semper vnita, spiritum tuum per gaudiosi spiri-
 tus mei merita idoneum & aptum efficiam, sic-
 que me in tuo spiritu quiescere delectabit. ¶ Ani-
 ma: Quare etiā sedere in me desideras, q; tamen
 ad hoc indignā me esse cognosco? Deus: Ideo ni-

N liij mirum,

MARGARITAE EVANG.

mirū, vt te semper hic de vniuersis malis tuis iudicare & arguere possim. Quod si hoc acceptaueris, teq; emendaueris, sequens consilium meum, iudex tibi propitius ero in hora mortis tuæ, & tunc tecum in die iudicij sedebis iudicans duodecim tribus Israel. Et si desiderium tuum in me statueris, & ego hic in terris regnum tuum possedero, mihiq; illud obediens & subiectum fuerit, tu quoq; meum vicissim in cœlis regnū possidebis. Cum enim te possideo, regnum Dei intra te est. Porro, per merita tristissimæ animæ meæ his te dignam facio, & sic intra te pacē habeo. ¶ Anima: Quare demū in corpore meo ad tātū domini inhabitationem tam imparato, morari desideras? Deus: Quāuis corpus tuum imparatū sit, ego nihilo minus id ipsum semper libes mundū & idoneum efficiā per mei sacrosancti, mundi & vulnerati corporis merita. Nam si intentionē cordis tui in me statueris, in tuo me delectabit corpore morari, quatenus in ipso & per ipsum operari valeā, sicut per meā sanctissimā operatus sum humanitatē: vtq; sic in te & per te loqui & veritatē annunciare, & meā in te & per te conuersationē habere possim, quatenus in tua cōuersatione dulcis ac pacifica esse, meq; imitari, & meq; humanitati primo in corporis poenaltate cōformari valeas, et vt nullā in corpore tuo delectationē sequaris, sicq; me in ipso delectabit commorari. Secundo, in paupertate, vt videret licet nullum hic solatium quæras. Tertio, in despectione, quatenus hic nullos honores, sed meam duntaxat gloriam quæras, sicq; mea vnica efficeris filia, quā ego denuo parturio: & meæ sanctissimæ humanitati cōformaris in eo, q̄ semper in

per in me manes & ego in te, cū gaudioso spū⁹
 dolorosa anima, & pœnali corpore. Qui em̄ san-
 ctissimum corpus meum sequuntur, hi carnem
 suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscen-
 tijs. Et si sic in me permanseris, & ego in te, mul-
 tum fructum afferes. ¶ Deniq; quia taliter in
 te sum, & spiritus tuus thronus meus, & tu ipsa
 sedile meum, et corpus tuum tabernaculum me-
 um existit: ideo omni cœlesti te exercitu circum-
 uallabo. Etenim quia ego intra te sum, ille te cir-
 cundabit (vbi enim sum ego, illic & minister
 meus erit) quatenus sic in te immobiliter quiesce-
 re, & nuptias atque cœnam meam in te celebra-
 re, sicque me ipsum intra te spiritualiter in vene-
 rabili sacramento sumere possim. (Equidem in
 te non sum per humanitatem, sed per diuinitatē
 meam) atque ita per illam me ipsius susceptio-
 nem, meæ humanitatis te participē facere, qua-
 tenus & tu de me ciberis & in me totaliter trans-
 muteris, & viuas in me; sicque ego meum in te
 valeam desiderium adimplere. Nam qui man-
 ducat meam carnem, & bibit meū sanguinem,
 in me manet, & ego in illo. Sic ergo carne mea
 te reficio, sanguine poto, meque totum tibi ex-
 hibeo, vestiens te diuinitate mea: vnde & tu sic
 vnum mecum efficeris, quomodo ego vnum
 sum cum cœlesti patre meo.

Quanta sit dignitas animæ cum Deo v-
 nitæ, & qualiter omnis eam cœlestis
 exercitus circumdet & instruat. Ca. II.

At tende iam vltcrius o nobilis creatura,
 quanta tibi beneficia p̄sto, vt tu vicissim
 te ipsam mihi totam retribuas. Da ergo
 N v pau-